

lighed til at lære at kende de Banfeligheder, som stille sig op ved dens Ordning i mange Henseender, som der vil blive fordret taget Hensyn til baade fra den ene og den anden Side, og som der maa tages Hensyn til, naar man vil have Sagen igennem, ville sandelig være bange for at skulle begynde den lange Vandring paa ny, saa meget mere som jeg nærer stor Tvivl om, at vi i Virkeligheden ville komme videre, end vi nu ere komne.

P. Knudsen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning?

Formanden: For en kort Bemærkning har det ærede Medlem Ordet.

P. Knudsen: Jeg har kun forlangt Ordet i Anledning af en Bemærkning fra det 2det Medlem for 11te Kredts (Th. Nielsen), som gif ud paa, at det efter hans Formening ikke kunde gaa an at udvide Loven saaledes, at man forbød den lille Haandværker selv at arbejde paa sit Værksted. For at undgaa enhver Misforstaaelse maa jeg her bemærke, at jeg ikke lægger nogen som helst Bægt paa, om det bliver enhver enkelt Mand tilladt at arbejde paa sit eget, men jeg kunde sætte Pris paa, at de Folk, der arbejde for andre, ikke mod deres Vilje eller mod deres Ønske skulde kunne tvinges til at udføre Arbejdet paa den Tid, da de burde være frie. Som Følge deraf lægger jeg ingen Bægt paa, at Lovforslaget kommer til at omfatte de smaa Haandværkere, men kun deres Arbejdere, og jeg vil da henvise til, at den oprindelige Form for Lovforslaget var den, at der blev sagt: det skal være Arbejdsgiverne forbudt ved deres Arbejdere at lade Arbejde udføre til de og de Tider. paa de og de Steder. Saaledes var den oprindelige Form, og jeg vilde meget ønske, at man kunde komme tilbage dertil. Naar Endringsforslaget ved forrige Behandling ikke havde denne Form, var det af Hensyn til den Form, de forskellige Behandlinger havde givet hele Lovforslaget, men jeg kunde meget godt gaa med til en Lov, der sikrede Haandværksarbejderne Frihed om Søndagen, men som tillade de enkelte Mestres selv at arbejde, og jeg vilde ikke have noget imod, at en saadan Lov blev vedtagen.

Justitsministeren (Nellemann): Ja, den ærede sidste Taler kom jo her ind paa et Punkt, som han sammenblandede med noget andet igen, der har været Genstand for alvorlig Drøftelse paa denne Sags tidligere Trin, nemlig det Spørgsmaal, om

man overhovedet skulde indskrænke sig til at sige: ingen Arbejder kan tvinges til at arbejde om Søndagen mod sin Vilje. Men det tror jeg var en Vej, som ikke vilde tilfredsstille den ærede Taler og hans Meningsfæller, blot at stille det saaledes, at Arbejderne ikke kunde tvinges dertil. Thi dertil vilde blive svaret, at der vilde dog alligevel blive øvet et saa stærkt Tryk paa dem, at de ikke turde sige nej. Saa kommer man altsaa til — og det er ogsaa det, man er habnet i — at man ikke lader Spørgsmaalet, om en Person skal have Søndagshvile eller ej, være afhængigt af den enkeltes Ønske eller Ikke-Ønske derom, men der maa gives en tvingsende Regel for alle. Man kommer da ind paa det Spørgsmaal, om det overfor Haandværket kan forsvares at give denne Regel, at der ikke maa arbejdes om Søndagen, og det er ikke alene af Hensyn til Mestrene selv, at man har ment, at det ikke gif an men ogsaa af Hensyn til Svendene, idet der nemlig fra mange Sider, i alt Fald andre Sider end fra det ærede Medlems Meningsfællers Sider, er blevet hævdet, at der er mangfoldige Arbejdere og Svende, navnlig af de mindre Professioner, som ikke gerne vilde have en saadan Regel, med andre Ord, det erkendes aldeles ikke virkelig at være saa, at disse Svende ønske, at det skulde være dem forbudt at arbejde om Søndagen. Mange af dem have Lyst til det og ville gerne tage den Ekstrafortjeneste, der undertiden derved kan erhverves, og det var det, som man maaste fra anden Side end det ærede Medlems og hans Meningsfællers Side, havde saa stor Betænkelighed ved under de tidligere Behandlinger. Det er en Hovedgrund, hvorfor man ikke har troet at kunne tage det mindre Haandværk med eller Haandværk i det hele, naar det drives i mindre Stil

P. Knudsen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning?

Formanden: For en kort Bemærkning har det ærede Medlem Ordet.

P. Knudsen: Med Hensyn til Arbejdernes Ønske i den Henseende skal jeg kun tillade mig at henvise til, at i tidligere Aar har Lovforslaget i sin oprindelige Skikkelse været forelagt for samtlige Jagforeninger i Kjøbenhavn og i hver enkelt Jagforening især er det blevet drøftet. Der kom, saa vidt mig bekendt, fra alle Jagforeningerne — jeg tror ikke, at nogen undslod sig ved at afgive deres Betænkning i den Sag — Betænkninger, og disse Betænkninger fra